

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

**Hotărârea nr. 120
din 23.02.2022**

Dosar nr.: 340/2021

Petiția nr.: 3364/06.05.2021

Petent:

Reclamat: Lidl România

Justice Security Services SRL

Obiect: interzicerea accesului în magazin a petentului însoțit de câinele agent, pe motiv că nu este permisă intrarea cu animale

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și sediul/domiciliul procedural ales al petentului:

1.

Numele și sediul/domiciliul procedural ales al reclamatei:

2. Lidl România, sat Nedelea – Crângul lui Bot, comuna Aricești Rahtivani DN 72, JUD. Prahova

3. Justice Security Services SRL, mun. Tîrgu Mureș, str. Libertății nr.73, jud. Mureș

II. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare, prin adresele nr. 3364/25.05.2021, respectiv nr. 3926/25.05.2021.

5. Părțile au fost citate cu respectarea măsurilor impuse de starea de alertă (filele 5-6 din dosar), prin comunicarea unor adrese în care se preciza posibilitatea părților de a-și exprima acordul în sensul trimiterii punctelor de vedere în scris, iar părții reclamate i-a fost comunicat un exemplar al petiției în vederea posibilității formulării apărărilor.

6. Prin adresa nr. 7000/20.09.2021 C.N.C.D. a solicitat părții reclamate Lidl România să indice numele și sediul firmei de pază la care se face referire prin punctul de vedere deșus. (fila 13 la dosar)

7. Prin adresa nr. 7557/07.10.2021 Lidl România transmite datele solicitate, respectiv datele de contact ale firmei de pază contractante serviciilor de pază. (fila 14 la dosar)

8. Prin adresele nr. 8974/26.11.2021 s-a procedat la recitarea părților, respectiv a firmei de pază indicate. (fila 16 – 17 la dosar)

III. Susținerea părților

Susținerea petentului

9. Prin adresa nr. 3364/06.05.2021 petentul reclamă faptul că i s-a interzis accesul în magazin însoțit de câinele agent, pe motiv că intrarea cu animale în market-ul Lidl din comuna Florești, jud. Cluj, nu este permisă. Petentul a fost însoțit și de soția sa.

10. Petentul susține că agentul de pază i-a refuzat accesul în magazin, motivat de faptul că a primit instrucțiuni să nu permită accesul în magazin cu câini însoțitori. În urma incidentului, a apelat poliția, care a insistat să nu depună plângere, într-un mod amabil. Ulterior plecării echipajului de poliție, i-a fost permis accesul în magazin. (fila 2 la dosar)

Susținerile părții reclamate

LIDL România

11. Prin punctul de vedere formulat, având nr. de înregistrare 5021/02.07.2021 partea reclamată menționează faptul că agenții de pază sunt angajați ai unei firme de pază. Între această firmă de pază și LIDL există un contract de prestări servicii. Astfel că, deoarece agenții de pază nu se află sub controlul direct al reprezentanților magazinului Lidl, este responsabilitatea firmei de pază să își instruiască agenții. Se mai menționează că agenții de pază au intervenit în această situație, știind că nu este permis accesul cu animale de companie în magazin și observând că petentul este însoțit de soție, au considerat că nu este cazul să permită accesul câinelui în incinta magazinului. (fila 7 - 8 la dosar)

12. Prin adresa nr. 9802/27.12.2021 Lidl România își menține punctul de vedere formulat inițial. (fila 20 la dosar)

Justice Security Services SRL

13. Până la data deliberării cauzei, reclamata nu a comunicat punctul de vedere.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadru legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

14. Constituția României

Art. 16 Egalitatea în drepturi

”(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”

Art. 52 Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

”(1) Persoana vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică. (...)”

Art. 53 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

”(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”

LEGE nr. 448 din 6 decembrie 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată

Art. 2 (1) *Persoanele cu handicap sunt acele persoane cărora mediul social, neadaptat deficiențelor lor fizice, senzoriale, psihice, mentale și/sau asociate, le împiedică total sau le limitează accesul cu șanse egale la viața societății, necesitând măsuri de protecție în sprijinul integrării și incluziunii sociale.*

Articolul 9 al Convenției privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, adoptată de Adunarea Generală a ONU, care obligă statele participante să asigure persoanelor cu dizabilități accesul la mediul fizic, circulație, respectiv alte posibilități și servicii care le stau la dispoziție, atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

14. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2 alin. 1: *”Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie,*

limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.” și 2 (4) Orice **comportament activ ori pasiv** care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.

Art. 10 lit f): “Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: (f)“ refuzul accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de magazine, hoteluri, restaurante, baruri, discoteci sau de orice alți prestatori de servicii, indiferent dacă sunt în proprietate privată ori publică”.

Art. 15 “Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

Principiile de analiză

15. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- *la situații egale trebuie să corespundă un **tratament egal**,*
- *la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.*

16. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

17. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la speță

18. - **Articolul 10 lit f)**: *“Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: (f)” refuzul accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de magazine, hoteluri, restaurante, baruri, discoteci sau de orice alți prestatori de servicii, indiferent dacă sunt în proprietate privată ori publică”.*

19. **În fapt**, Colegiul Director reține atitudine ostilă și degradantă la adresa petentului nevăzător.

20. **În drept**, sub aspectul incidenței prevederilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în Art. 2 alin. 1 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul

diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de reclamant (petent) constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamante (pârâtului). Potrivit prevederilor

(4) Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.

Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, prevăzută în art. 2 alin.3 din O.G. nr. 137/2000, cu precizarea că raportul de cauzalitate nu este direct. În situația discriminării indirecte, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru, la prima vedere, ceea ce scoate din discuție un raport de cauzalitate direct, însă în fapt se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis. În ceea ce privește existența acestei legături de cauzalitate între tratamentul diferit și criteriul interzis s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție, între altele, prin Decizia civilă nr. 1530/2009 și Decizia civilă nr. 2758/2009.

21. Raportat la cele de mai sus, Colegiul director reține că petentului, persoană cu dizabilități (nevăzător), însoțit de câinele ghid, i s-a refuzat accesul în magazin de către agentul de pază, motivat de faptul că a primit instrucțiuni să nu permită accesul în magazin cu câini. Colegiul director constată faptul că prin refuzul accesului în magazin s-a săvârșit o faptă discriminatorie prin încălcarea dreptului la demnitate și accesului la serviciile oferite de magazin.

22. În ceea ce privește inversarea sarcinii probei, Curtea Europeană de Justiție a arătat că, în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

Astfel, reținem din petiție și documentele depuse la dosar indicii care conduc la prezumția unei fapte de discriminare.

Mai mult, reclamata a susținut că discriminarea a fost săvârșită de către agenții de pază care sunt angajați ai unei firme de pază, între acestea existând un contract de prestări servicii, agenții de pază nefiind sub controlul direct al reprezentanților magazinului LIDL. Astfel, responsabilitatea revine firmei de pază în vederea instruirii angajaților, respectiv agenților de pază.

23. Colegiul director este de opinie că, în fiecare caz de discriminare, trebuie reiterată necesitatea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități. Dincolo de

latura umană și morală a societății în care trăim, latura legală este, poate, cea mai importantă componentă care poate contribui la progres.

Astfel, arătăm faptul că România are angajamente ferme față de UE privind respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități. Acestea se referă la egalitatea de șanse, incluziunea educațională și socială și participarea la viața publică și politică, etc. De asemenea, Comisia Europeană a adoptat Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap (2021-2030), iar obiectivul acestui demers este de a garanta că toate persoanele cu handicap din Europa vor avea aceleași drepturi, indiferent de sex, origine rasială sau etnică, religie, vârstă sau orientare sexuală, de a beneficia de libera circulație în UE, de a beneficia de șanse egale de acces la viața socială și economică.

24. Concluzionând, Colegiul director constată încălcarea prevederilor art. 2 alin. 1 și alin. 4 coroborat cu prevederile art 10 lit f) și art. 15 din O.G. nr 137/2000, republicată. Faptele sesizate constituie fapte de discriminare, în sensul în care se impune constatarea unei contravenții și aplicarea unei sancțiuni contravenționale ca instrument juridic.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate intră sub incidența prevederilor art. 2 alin. 1 și alin. 4 coroborat cu prevederile art 10 lit h) și art. 15 din O.G. nr 137/2000, republicată.

2. Sancționează reclamatul LIDL Discount SRL, cu sediul în sat Nedelea-Crângul lui Bot, Comuna Aricești Rahtivani DN 72, jud. Prahova 107027, J29/3212/2007, CUI 22891860, cu amendă contravențională în cuantum de 2000 lei, în conformitate cu prevederile art.2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. Nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;

3. Sancționează reclamatul Justice Security Services SRL prin Administrator, cu sediul în Mun. Târgu Mureș, str. Libertății, nr.73, jud. Mureș, J26/1022/2011, CUI 29229739, cu amendă contravențională în cuantum de 4000 lei, în conformitate cu prevederile art.2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. Nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

4. O copie a hotărârii se va transmite părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda contravențională se va plăti la Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București, conform Ordonanței nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, conform art. 25 din actul normativ enunțat (cu specificarea numărului de dosar).

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 23.02.2022 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, HALLER István – Membru, DIACONU Adrian – Membru, LAZĂR Maria – Membru, MARIA Moța – Membru (online), OLTEANU Cătălina – Membru, POPA Claudia Sorina – Membru

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiului director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 11.05.2022

Redactat și motivat de P.C.S./F.V.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.